Міністерство освіти і науки України Департамент науки і освіти Харківської облдержадміністрації Харківське територіальне відділення МАН України

Відділення: комп'ютерних наук Секція: комп'ютерні системи та мережі

РОЗРОБКА МЕТОДА ПОШУКУ ТА УСУНЕННЯ ПОВТОРЮВАНИХ ЧАСТИН У ПОЧАТКОВОМУ КОДІ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Роботу виконав: Човпан Ігор Сергійович, учень 11 класу Харківського Навчально-виховного комплексу №45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області

Науковий керівник: Руккас Кирило Маркович, професор кафедри теоретичної та прикладної інформатики механіко-математичного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, доктор технічних наук, доцент Тези

• • •

3MICT

ВСТУП 4
РОЗДІЛ 1. Характеристика існуючих методів знаходження повторюваних
частин у коді
1.1. Основних види повторюваних частин
1.2. Основні методи пошуку повторюваних частин 6
1.2.1. Пошук збігу рядків початкового коду
1.2.2. Використання токенів
1.2.3. Метод порівняння функцій
1.2.4. Застосування графа програмних залежностей
1.2.5. Метод порівняння дерев
РОЗДІЛ 2. Новий алгоритм
2.1. Парсинг коду
2.2. Визначення частин коду, які підлягають порівнянню
2.3. Знаходження повторюваних частин
2.4. Перетворення на послідовність фрагментів у коді
2.5. Використання алгоритму для видалення клонів
РОЗДІЛ 3. Порівняння з іншими методами
РОЗДІЛ 4. Висновки

вступ

Ваш ВСТУП

РОЗДІЛ 1.

ХАРАКТЕРИСТИКА ІСНУЮЧИХ МЕТОДІВ ЗНАХОДЖЕННЯ ПОВТОРЮВАНИХ ЧАСТИН У КОДІ

Для того щоб проаналізувати методи знахождення повторюваних частин, треба визначити, що таке повторювана частина.

Вважатимемо дублікатом фрагмент, який ϵ ідентичним з іншим фрагментом коду.

Тоді повторювана частина коду – фрагмент, в якого ϵ дублікати.

Визначемо основні види повторюваних частин.

1.1. Основних види повторюваних частин

Як зазначено у роботах [7], [4] та [2], виділяється 4 головних типи повторюваних частин.

• І тип – повна копія без модифікацій, окрім пробілів та коментарів;

```
double xx = Math.cos(angle);
                                    double xx = Math.cos(angle);
double yy = Math.sin(angle);
                                    // of course using math package!!
                                    double yy = Math.sin(angle);
xx*=2;
                                    xx *= 2;
yy*=2;
if (xx>PI)
                                    yy *= 2;
 xx = 2*PI-xx;
                                    if (xx > PI)
if (yy>PI)
                                    //That is VERY important statement!
 yy = 2*PI-yy;
                                      xx = 2 * PI - xx;
                                    if (yy > PI)
                                      yy = 2 * PI - yy;
```

Приклад копії І типу на мові Java

- II тип синтаксично однакова копія, змінюються лише назви змінних, назв функцій, тощо;
- III тип копія з подальшими змінами; доданими, зміненими або видаленими інструкціями;
- IV тип частина, що робить ідентичні обчислювання, але синтаксично імплементована інакше.

```
void func(double angle) {
                                    void veryImportantFunc(double ang){
 double xx = Math.cos(angle);
                                      double aa = Math.cos(ang);
 double yy = Math.sin(angle);
                                      double bb = Math.sin(ang);
 xx*=2;
                                      aa*=2;
 yy*=2;
                                      bb*=2;
 if (xx>PI)
                                      if (xx>PI CONST)
   xx = 2*PI-xx;
                                        aa = 2*PI_CONST-aa;
 if (yy>PI)
                                      if (yy>PI_CONST)
   yy = 2*PI-yy;
                                        bb = 2*PI CONST-bb;
 write(xx);
                                      writeToFile(aa);
```

Приклад копії ІІ типу

```
void func(double angle) {
                                     void doCalc(double ang){
 double xx = Math.cos(angle);
                                      double bb = Math.sin(ang);
 double yy = Math.sin(angle);
                                      double aa = Math.cos(ang);
 double PI = Math.acos(-1);
                                      print("before"+aa);
 xx*=2;
                                      aa*=2;
 yy*=2;
                                      if (xx>PI CONST)
 if (xx>PI)
                                        aa = 2*PI CONST-aa;
                                      bb*=2;
   xx = 2*PI-xx;
 if (yy>PI)
                                      if (yy>PI_CONST)
                                        bb = 2*PI CONST-bb;
   yy = 2*PI-yy;
 write(xx);
                                      print(aa);
```

Приклад копії III типу

1.2. Основні методи пошуку повторюваних частин

Існує багато прийомів, що використовуються для пошуку повторюваних частин у початковому коді програмного забезпечення.

Перелічим основні методи пошуку:

- пошук збігу рядків початкового коду;
- використання токенів;
- метод порівняння функцій;
- застосування графа програмних залежностей;
- метод порівняння дерев.

Далі визначимо усі переваги і недоліки кожного з методів.

```
int fibonacci(int n) {
                                    int[] mem = new int[...];
 int sum1=0, sum2=1;
                                    int fib(int n) {
 for (int i=2; i<=n; i++){</pre>
                                      if (mem[n]!=0)
   int sum3 = sum3+sum2;
                                        return mem[n];
   sum1 = sum2;
                                      if (n<2)
   sum2 = sum3;
                                        return 1;
                                      mem[n] = fib(n-1)+fib(n-2);
 }
 return sum2;
                                      return mem[n];
```

Приклад копії IV типу

1.2.1 Пошук збігу рядків початкового коду

Обчислюється ступінь схожості для кожної пари рядків за допомогою відстані Левенштейна. Емпірично встановлюється мінімальна величина, за якої вважається, що 2 рядки є копіями одна одну.

Переваги цього метода:

- добре знаходить копії І типу;
- невеликий час виконання порівняно з іншими методами;
- підтримка будь-якої мови программування.

Недоліки метода:

- велика кількість хибнонегативних результатів;
- нестійкість до різних "шумів": коментарів, змінених назв функцій або змінних, тобто неможливість знайти дублікати ІІ та ІІІ типу.
- Не враховуються особливості мови програмування.

Прикладом використання ϵ програма PMD.

1.2.2 Використання токенів

Початковий код розбивається на токени, при пошуці порівнюються послідовності токенів. Головною перевагою цього методу є стійкість до переформатування початкового коду, зміні назв змінних. Недоліком є те, що токенізатори враховують тільки базові особливості мови програмування, тому багато послідовностей, які вважаються копіями, насправді самі по собі не мають сенсу. [9] Прикладом використання такого методу є програма CCFnderX.

Частини коду, що вважатимуться копіями; приклад розбиття коду на токени

1.2.3 Метод порівняння функцій

За допомогою парсера мови програмування знаходять усі функції у початковому коді. Далі усі ці функції порівнюються між собою або за допомогою спеціально обраної "поганої" геш-функції, або за допомогою обчислення коефіцієнту схожості (наприклад, коеф. Жаккара). Метод гарно знаходить збіги між різними функціями, розпізнаються копії І-ІІІ типу, проте він не може знайти повторювани частини всередині коду. Прикладом використання є [12].

1.2.4 Застосування графа програмних залежностей

Згідно з [6], граф програмних залежностей (далі просто граф) — представлення програми як графа, у якому кожна вершина - інструкція у програмі, а також зв'язані з цією інструкцією оператори та операнди; ребрами у такому графі є дані, від яких залежить виконання цієї інструкції та умови, за яких ця інструкція виконається. Дві частини програми вважаються ідентичними, якщо їх графи

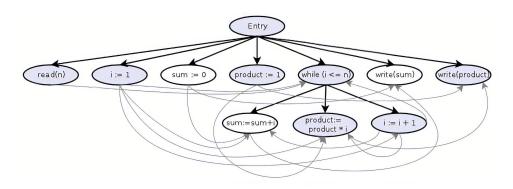

Рис. 1. Приклад графа програмних залежностей [13]

ізоморфні. Головною перевагою ϵ те, що цей граф не залежить від переставлення інструкції програми; зміни назв функцій, змінних, тощо; не залежить від аспектів реалізації. Недоліки методу:

• Дуже довгий час роботи, оскільки завдання пошуку ізоморфних підграфів ϵ NP-повною, і може бути вирішена за поліноміальний час тільки для пла-

нарних графів, що не обов'язково виконається для графа програмних залежностей;

• Такий метод не зможе знайти дублікати у коді, який не виконується у загальному випадку, оскільки у граф додаються лише виконані інструкції. Приклад використання: [8].

1.2.5 Метод порівняння дерев

У цьому методі використовуються абстрактні синтаксичні дерева (АСД). Згідно з [15], абстрактне синтаксичне дерево – позначене і орієнтоване дерево, в якому внутрішні вершини співставлені з відповідними операторами мови програмування, а листя з відповідними операндами.

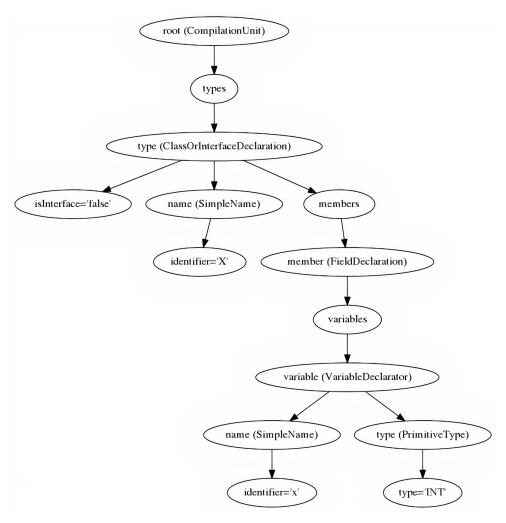

Рис. 2. Приклад абстрактного синтаксичного дерева [14]

Щоб визначити, чи є частина коду копією іншої частини, знаходять відповідні їм піддерева, а далі ці піддерева порівнюються між собою.

Підходів порівяння піддерев досить багато. Так, наприклад, у роботі [5] усі піддерева, що відповідають класам у початковому коді, порівнюються кожен з кожним за допомогою обчислення відстані між деревами. Автор відмічає, що цей метод є найточнішим порівняно з іншими, але має дуже довгий час роботи. Наприклад, код плагінів org.eclipse.compare-plug-in, що складався зі 114 класів перевірявся на копії більше ніж годину.

У роботі [3] теж стверджується, що алгоритм знахождення між деревами має занадто велику складність обчислення, тому автором було запропоновано інший підхід. Усі піддерева гешуються за допомогою вибраної "поганої" геш-функції та розподіляються у B бакетів, де $B \approx N/10$. Далі кожне піддерево порівнюється лише з піддеревами з цього ж бакету за формулою:

$$\mathsf{Cxoxictb} = \frac{2*S}{2*S+L+R}.$$

S – кількість однакових вершин у обох піддеревах, L – кількість вершин, що присутні лише у першому піддереві, R – кількість вершин, що ϵ тільки у другому піддереві.

Отже, головними перешкодами до використання цього методу є:

- Великі час роботи та алгоритмічна складність; [1]
- Досить низький відсоток знайдених копій через використання додаткових евристик. [4]

Далі буде запропоновано новий підхід, що значно зменшить час роботи, необхідний для знаходження копій, та, у той же час, збільшить ефективність їх знаходження.

РОЗДІЛ 2. НОВИЙ АЛГОРИТМ

Алгоритм складається із 4 кроків:

- 1. парсинг коду та перетворення його у абстрактне синтаксичне дерево;
- 2. визначення частин коду, які має сенс порівнювати;
- 3. знаходження повторюваних частин;
- 4. перетворення знайденого результату до конкретних елементів у коді.

Далі опишемо детальніше кожен крок.

2.1. Парсинг коду

Компілятор практично будь-якої мови програмування на якомусь кроку перетворює код у абстрактне синтаксичне дерево. Для простоти, будемо працювати з кодом, написаним на мові програмування Java. Щоб перетворити код у абстрактне синтаксичне дерево, використаємо JavaParser. Алгоритм не складно змінити для підтримки будь-якої іншої мови програмування.

2.2. Визначення частин коду, які підлягають порівнянню

У загальному випадку, структура коду у об'єктно-оріентованих мовах программування виглядає таким чином:

```
import com.google.tools;
class X {
  int a=0;
  X(int a, int b) {
    this.a = a;
  }
  void incrementAndPrint() {
    a++;
    print(a);
  }
}
```

Із прикладу можна визначити головні елементи практично кожної програми, а саме:

- підключення інших пакетів, бібліотек;
- декларування класу та його елементи (поля);
- декларування функцій та обчислення якогось результату.

Будемо вважати, що порівнянню і подальшому опрацюванню підлягають лише ті частини коду, які можна винести до іншої функції. Цими елементами є тільки ствердження у функціях.

Пояснемо на прикладі:

```
import com.google.tools;
class X {
  int a=0;
  X(int a) {
    this.a = a;
  }
  void incrementAndPrint() {
    a++;
    print(a);
  }
}
```

Приклад коду

Курсивом виділені фрагменти коду, що будуть далі опрацьовані.

Визначимо вираз («expression») як найменша неподільна операція та параметр до цієї операції.

Будь яке велике обчислення можна розбити на вирази.

У операціях розгалуження вважатимемо виразами лише додаткові умови у них, але не самі операції.

Блок – непорожня послідовність виразів, укладених між фігурними дужками та впорядкованих за порядком обходу алгоритма DFS у абстрактному синтаксичному дереві.

Алгоритм розбиває код на блоки таким чином, що вміст одного блоку не зустрічається у іншому.

В кожного виразу ϵ свої координати: перша координата(x) – номер блоку, у якому ϵ цей вираз, друга координата(y) – номер у вираза послідовності цього блока.

```
void func(){
  int x = 10;
  x = x+1;
  while (x>3){
    System.out.println(x*2);
    x--;
  }
}
[int x = 10;, x = x + 1;, x > 3,
    System.out.println(x * 2);, x--;]

x--;
}
```

Приклад розбиття коду на вирази у блоці

Порівнянню з іншою послідовністю підлягає будь-яка послідовність виразів, що йдуть поспіль, та знаходяться у одному блоці.

2.3. Знаходження повторюваних частин

У загальному випадку, у клонах між собою доволі багато ідентичних виразів. Для простоти будемо вважати, що клони починаються з ідентичного виразу. У майбутньому планується підтримка випадку, коли клони починаються не з ідентичного виразу.

Знаходження повторюваних частин працює наступним чином:

- для кожного виразу обчислити геш-функція для кожного виразу; У геш-функції враховуються усі типи кожного з вершин АСД, що лежать нижче ніж відповідна вершина до цього виразу, типи буквальних виразів (123.0f це тип float, "123" – тип String).
- створити асоціативний масив, де ключем ϵ геш, а значенням ϵ список координат усіх виразів;
- перетворити асоціативний масив на масив зі списків до кожного ключа;
- відсортувати масив за зростанням наступної функції:

$$f(list) = \max_{\forall expr \in list} expr_y$$

Це потрібно для того, щоб потенційний відрізок не обмежувався іншим, вже відміченим як копію, відрізком.

- для кожного списка координат з цього масива:
 - 1. Знайти максимум функції:

$$F(len) = (len - 2 * T - 1) * goodGraphs - len - 2$$

Де len — довжина відрізка виразів. При обчисленні функції створюється дерево структури відрізка виразів, де кожний вираз зустрічається один раз.

Один вираз ϵ батьком («parent») іншого, якщо перший вираз ϵ частиною операції розгалуження, і другий вираз знаходиться у тілі цієї операції. В кожної вершини ϵ свій надпис («label»). Вважатимемо надписом кожної вершини тип відповідного виразу.

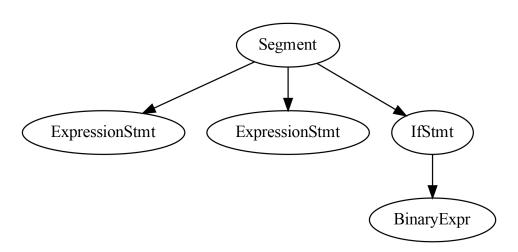

Рис. 3. Приклад створюваного графу

goodGraphs — кількість графів (окрім першого), для яких відстань зміни графа до першого ϵ меншою за константу T^1 .

Відстань зміни графа вимірюється за 3 параметрами:

- вартість видалення вершини (дорівнює 0.5);
- вартість зміни «надпису» вершини (дорівнює 1);

¹Відстань зміни графа обчислюється за допомогою алгоритму АРТЕD. [10][11]

– вартість вставки вершини (дорівнює 0.5).

Для кращого знаходження дублікатів III типу, вартості видалення і вставки зменшені, тоді вартість переставлення виразу буде такою ж, як і вартість зміни «надпису».

Слід зазначити, що

$$D(F) = [3, maxPotentialLen]$$

$$maxPotentialLen = min(exprCount, y_{nearest}) - y_{start},$$

де:

- 3 константа, обрана емпірічно, щоб відрізки меншої довжини не вважалися клонами, бо вони не мають сенсу для програміста.
- maxPotentialLen максимально можлива довжина відрізка;
- -exprCount кількість виразів у блоці;
- $-y_{nearest}$ у-координата найближчого виразу-клона;
- y_{start} у-координата початковго виразу;

F(len) – приблизна кількість рядків у коді, що будуть зекономлені.

$$F(len) = len * goodGraphs - goodGraphs - 2 * T * goodGraphs - len - 2,$$

де:

- -len*goodGraphs приблизна початкова кількість рядків коду;
- -goodGraphs кількість потрібних викликів нової функції, кожен виклик зазвичай займає 1 рядок;
- -2*T*goodGraphs приблизна кількість рядків коду, потрібного для врахування усіх відмінностей між послідовностями виразів;
- -len приблизна кількість рядків коду, що є повністю ідентичним між усіма послідовностями;
- 2 кількість рядків, необхідна щоб записати функцію у коді.

$$F(len) = len*goodGraphs - goodGraphs - 2*T*goodGraphs - len - 2*T*goodGraphs - 1*T*goodGraphs - 1*T*goo$$

$$F(len) = (len - 1) * goodGraphs - 2 * T * goodGraphs - len - 2$$

$$F(len) = (len - 2 * T - 1) * goodGraphs - len - 2$$

2. Якщо кількість відрізків більша за 1 і F(len) > 0, то усі вирази у відрізку відмітити як вирази-клони. F(len) повинно бути більше ніж 0, бо у інакшому випадку у сгенерованому коді буде більше рядків, а це не має сенсу.

2.4. Перетворення на послідовність фрагментів у коді

Попереднім кроком були знайдені усі вирази-клони, але їх ще потрібно перетворити у послідовність фрагментів, бо самі по собі вирази показують лише уривки з початкового коду.

Приклад послідовності виразів-клонів та відповідна їм частина коду

Зробимо перетворення наступним чином: оберемо усі вершини у абстрактному синтаксичному дереві (АСД), для яких

$$\exists V, LCA(son, V_{ast}) = son,$$

де:

- son син закріпленої за блоком вершини у АСД,
- V вираз,
- V_{ast} відповідна виразу вершина у АСД.

. Таким чином, для послідовності виразів-клонів закріплені вершини у абстрактному синтаксичному дереві. У подальшому називатимемо ці вершини інструкціями.

2.5. Використання алгоритму для видалення клонів

Для видалення списка повторюваних частин коду об'єднаємо їх у функцію. Зробимо це наступним алгоритмом:

- 1. Кожна повторювана частина коду являє собою список інструкцій. Тілом функції буде найбільша спільна підпослідовність цих списків.
- 2. Виконання кожної іншої інструкції, що не війшла до найбільшої спільної підпослідовності, обернемо у оператор іf. Умовою цього оператору стане параметр функції типу boolean.
- 3. Додати до усіх використаних змінних, полів, викликів функцій з іншої частини коду назву класу.
- Усі буквальні вирази, що є у найбільшій спільній підпослідовності, та не є однаковими для усіх відповідних інструкцій, замінимо на параметр функції. Тип параметру може бути визначений за допомогою бібліотеки JavaParser.
- 5. Для кожної повторюваної частини замінити першу інструкцію у списку на виклик нової функції, інші інструкції видалити.
- 6. Нову функцію записати у файл Copied. java.

```
static final double PI = 3.1415;
                                     static final double PI = 3.1415;
static void veryImportantFunction() static void superComputing()
                                     {
 double xx =
                                       double aa =
     Math.cos(PI/2)-Math.sin(PI/2);
                                          Math.cos(PI/2)-Math.sin(PI/2);
 double yy =
                                       double bb =
    Math.sin(PI/2)+Math.cos(PI/2);
                                          Math.sin(PI/2)+Math.cos(PI/2);
 if (xx==456.0f || xx==123.0f){
                                       if (aa==345.0f || aa==0f){
   if (xx==456.0f)
                                        if (aa==345.0f)
     xx++;
                                          aa++;
   else if (xx==123.0f)
                                        else if (aa==0.0f)
     xx++;
                                          aa++;
 }
                                       }
 xx*=2;
                                       aa*=2;
 yy*=2;
                                      bb*=2;
 System.out.println(xx+" "+yy);
                                      System.out.println(aa+" "+bb);
```

Приклад коду до виконання алгоритмів

```
static final double PI = 3.1415;
                                static void veryImportantFunction(Double
                                    literalXx, Double literalXx2, Double
                                    literalXx3, Double literalXx4) {
static final double PI =
                                  double xx = Math.cos(Main.PI / 2) -
   3.1415;
static void
                                     Math.sin(Main.PI / 2);
   veryImportantFunction() {
                                  double yy = Math.sin(Main.PI / 2) +
 Copied.
                                     Math.cos(Main.PI / 2);
   veryImportantFunction(456.0f, if (xx == literalXx || xx == literalXx2)
       123.0f, 456.0f, 123.0f);
                                    if (xx == literalXx3)
static void superComputing() {
                                      xx++;
                                    else if (xx == literalXx4)
 Copied.
   veryImportantFunction(345.0f,
                                      xx++:
      Of, 345.0f, 0.0f);
                                  }
}
                                  xx *= 2;
                                  yy *= 2;
                                  System.out.println(xx+" "+yy);
```

Приклад роботи обох алгоритмів: знаходження та видалення клонів

РОЗДІЛ 3. ПОРІВНЯННЯ З ІНШИМИ МЕТОДАМИ

. . .

РОЗДІЛ 4. ВИСНОВКИ

...

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1. A Systematic Review on Code Clone Detection / Q. U. Ain [та ін.] // IEEE Access. 2019. Т. 7. С. 86121—86144. DOI: 10.1109/ACCESS. 2019.2918202.
- 2. An Empirical Study on the Maintenance of Source Code Clones / S. Thummalapenta [та ін.] // Empirical Software Engineering. 2010. Лют. Т. 15. С. 1— 34. DOI: 10.1007/s10664-009-9108-х.
- 3. Clone detection using abstract syntax trees / I. D. Baxter [та ін.] // Proceedings. International Conference on Software Maintenance (Cat. No. 98CB36272). 1998. С. 368—377. DOI: 10.1109/ICSM.1998.738528.
- 4. *Dang S.* Performance Evaluation of Clone Detection Tools // International Journal of Science and Research (IJSR). 2015. KBit. T. 4. C. 1903—1906.
- 5. Detecting similar Java classes using tree algorithms / Т. Sager [та ін.] //. 01.2006. С. 65—71. DOI: 10.1145/1137983.1138000.
- 6. Ferrante J., Ottenstein K., Warren J. The Program Dependence Graph and Its Use in Optimization. // ACM Transactions on Programming Languages and Systems. 1987. Лип. Т. 9. С. 319—349. DOI: 10.1145/24039. 24041.
- 7. *Gautam P.*, *Saini H.* Various Code Clone Detection Techniques and Tools: A Comprehensive Survey // Smart Trends in Information Technology and Computer Communications / за ред. A. Unal [та ін.]. Singapore : Springer Singapore, 2016. С. 655—667. ISBN 978-981-10-3433-6.
- 8. GPLAG: Detection of Software Plagiarism by Program Dependence Graph Analysis / C. Liu [та ін.] // Proceedings of the 12th ACM SIGKDD International Conference on Knowledge Discovery and Data Mining. Philadelphia, PA, USA: Association for Computing Machinery, 2006. C. 872—881. (KDD '06). ISBN 1595933395. DOI: 10.1145/1150402.1150522. URL: https://doi.org/10.1145/1150402.1150522.
- 9. *Koschke R.*, *Falke R.*, *Frenzel P.* Clone Detection Using Abstract Syntax Suffix Trees // 2006 13th Working Conference on Reverse Engineering. 2006. C. 253—262. DOI: 10.1109/WCRE.2006.18.

- 10. *Pawlik M.*, *Augsten N.* Efficient Computation of the Tree Edit Distance // ACM Trans. Database Syst. New York, NY, USA, 2015. Бер. T. 40, № 1. ISSN 0362-5915. DOI: 10.1145/2699485. URL: https://doi.org/10.1145/2699485.
- 11. Pawlik M., Augsten N. Tree edit distance: Robust and memory-efficient // Information Systems. 2016. T. 56. C. 157—173. ISSN 0306-4379. DOI: https://doi.org/10.1016/j.is.2015.08.004. URL: http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0306437915001611.
- 12. Structural Function Based Code Clone Detection Using a New Hybrid Technique / Y. Yang [та ін.] // 2018 IEEE 42nd Annual Computer Software and Applications Conference (COMPSAC). Т. 01. 2018. С. 286—291. DOI: 10.1109/COMPSAC.2018.00045.
- 13. *Tengeri D.*, *Havasi F.* Database Slicing on Relational Databases // Acta Cybernetica. 2014. Січ. Т. 21. С. 629—653. DOI: 10.14232/actacyb.21.4. 2014.6.
- 14. Viswanadha S., Gesser J. Inspecting an AST. 2018. URL: https://javaparser.org/inspecting-an-ast/; Онлайн.
- 15. *Вікіпедія*. Абстрактне синтаксичне дерево Вікіпедія, 2020. URL: https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=%D0%90%D0%B1%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%BD%D0%B5_%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B5_%D1%81%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5_%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%BE&oldid=27659104; [Онлайн; цитовано 5-листопад-2020].